

RYSWYCK, Jan Cornelis van, gelegenheidsdichter, directeur van het Antwerpse jongensweeshuis (Antwerpen 6 augustus 1789 - Antwerpen 26 februari 1871).

Stamvader der Van Ryswycks, geboren uit Nederlandse ouders, afkomstig uit Tilburg. J.C. van Ryswyck, die stofverver van beroep was en ook beambte bij het Bureel van Weldadigheid, bracht het tot directeur van het Antwerpse jongensweeshuis. Hij werd „vader van het knechtjeshuis” genoemd. Zelf had hij zeven kinderen, waaronder de volksdichter Theodoor, de volksdichter en journalist Jan Baptist en de zilversmid Lambrecht.

Zijn bewondering voor de literatuur en het feit dat hij zijn kinderen geregeld confronteerde met het werk van Cats, Tollens, Helmers, Vondel, Feith en Bilderdijk waren er wellicht mede de oorzaak van dat zowel Theodoor als Jan Baptist zich ontpopten als volksdichters en zich, zeker in hun ernstige poëzie, eerder in een classisistische trant uitdrukten. Daarenboven lag zijn duidelijk Nederlandse gezindheid, die later zijn trouw aan België niet in het minst verminderde, aan de oorsprong van een zelfde geesteshouding die als een constante onderstroom in het werk van de beide dichters te bespeuren is. Zijn bekendheid met de literatuur kan gedeeltelijk worden verklaard uit zijn functie als bibliothecaris van het Antwerpse genootschap Tot Nut der Jeugd, waardoor hij connecties had met J.F. Willems.

Als unionist verdedigde hij de V.B. Toch zou hij in 1851 bij de gemeenteraadsverkiezingen in Voor Tael en Kunst en in De Eikenkroon Conscience als kandidaat van de vijfde wijk helpen verdedigen door bijdragen in het kiesblad De Vlaemsche Burger. Hij nam een zelfde houding aan bij de kamerverkiezingen in 1854. Typisch voor hem was zijn steeds verzoenende houding, vooral in het conflict katholiek-liberaal.

WERKEN : in manuscript in het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen.

GUIDO GOEDEME